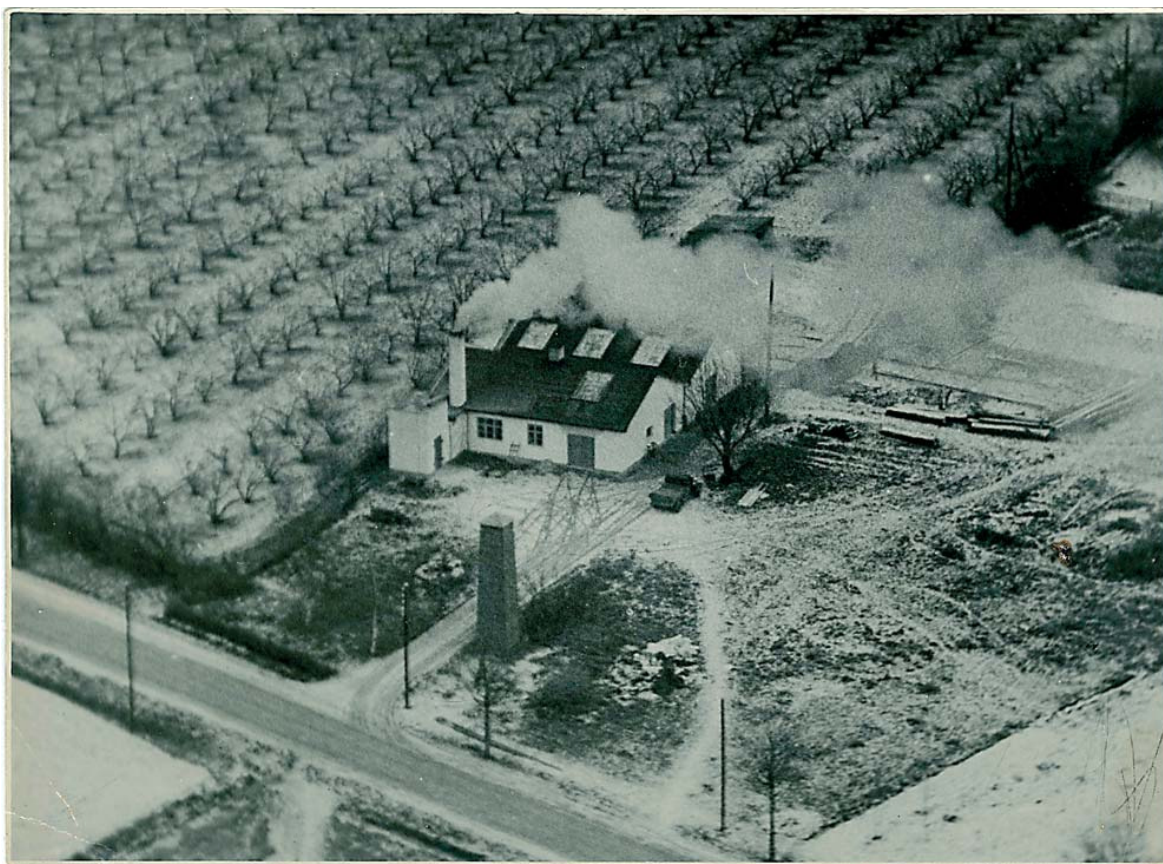

Fabriksskorstenen ryger lystigt. Træskoværkstedet i sidste halvdel af 1920-erne. Nederst i billedet Brøndbyvester Strandvej som den så ud den gang. Øverst til venstre Høholm frugtplantage hvor Strandskolevej nu løber. De to gavlspidser kan stadig ses som en del af den nuværende bygning. Privatfoto.

Da Brøndby Strand havde en træskofabrik

T Johan Suszkiewicz

En træskofabrik. Nej, at kalde det en fabrik er nok for meget, men et værksted som producerede træsko, har vi haft. Og det er vel noget af det nærmeste vi kommer til industri i Brøndby Strand.

Ligger der endnu

Virksomheden blev bygget i 1925 på Brøndbyvester Strandvej, og bygningerne ligger der såmænd endnu. De er den gamle del af den udvidede bygning, hvor Wohlers tømrer-snedker virksomhed nu holder til.

Træsko-værkstedet blev bygget af Valdemar Larsen, og det var ham som sammen med sønnerne Harald og Holger fremstillede træskoene - undertiden med lidt ekstra hjælp.

Det var kun bundene i træ man fremstillede. Overlæderet blev sat på andet steds. Det var med andre ord det som kaldtes „den franske træsko“, senere kap-træsko, som produceredes her. Den oprindelige gamle danske træsko var helt i træ. Det gav stort arbejde med at udhule træskoene. Men i slutningen af

1800-tallet var man begyndt at bruge læder.

Og da Valdemar Larsen begyndte sin produktion i midten af 1920-erne var det ikke ualmindeligt at få sat nye bunde i sine eksisterende træsko. Selv med klamper under var det jo bundene som blev slidt. Så der var brug for langt flere bunde end hele træsko.

Når trækævlernerne ankom, som oftest bøg, blev de skåret op på maskine, men ellers var det hovedsagelig håndarbejde. Det gav naturligvis en hel masse spå-

ner og træaffald, og en gammel brøndbystrander kan huske, hvordan hun som barn sidst i 1930-erne hentede affaldsbrænde på en legevogn for tre kroner pr. sæk. Brændet blev brugt til komfuret i kælderen, når der skulle varmes vand til badet i en balje.

Badetøfler

Valdemar Larsens barnebarn Lis Fischer kan huske, at hen-

des bedstefar var en af de første i Brøndby Strand, som fik bil. Men han fik aldrig kørekort, så sønnerne måtte køre for ham.

Han var født på landet i Jylland omkring 1890 og havde ikke nogen egentlig uddannelse, men forstod at klare sig. Og ud over træskoværkstedet byggede han yderligere flere huse. Bl.a. det hvide hus med karnap på Brøndbyvester Strandvej hvor han selv boede. Han må

være kommet til Brøndby mellem 1910 og 1917. En kort periode fra 1917 til -18 sad han i sognerådet. Efter krigen har der ikke været salg i træskobunde, så man gik over til at producere bunde til badetøfler som eksporteredes til Holland. Sidst i 40-erne lukkede virksomheden. Men det handler stadig om træ på stedet. Hvor der oprindeligt blev fremstillet træskobunde er der nu maskinsnedkeri. Ω

Faktaboks om træsko

Træsko har været en almindelig kendt vare på markederne her i landet, i det mindste siden 1500-tallet. Men træskomageri har, ifølge „Gamle Danske Håndværk“ aldrig været et egentligt håndværk. Det har snarere oprindeligt været en vinter husflidsbeskæftigelse på landet. Med andre ord noget bønder med det rette håndlag brugte tiden på, når der ikke var så meget at lave i landbruget. Derfor var det også et frit erhverv som enhver kunne kaste sig over, i modsætning til andre håndværk, som var organiseret i laug efter bestemte regler. Senere blev det ofte et bifag til andet erhverv. F.eks. tækkemand om sommeren og træskomand om vinteren. Normale arbejdsstræsko var lavet i det hårde og slidstærke, men også tunge bøgetræ. Træsko „til pænt brug“ blev lavet i lettere træsorter som el eller ahorn. Lidt specielt ved rigtig gamle træ-træsko var, at de blev 'røget til' i en røgovn eller i den åbne skorsten. Det skulle hindre at træet mugnede, når det blev fugtigt.

Natlige farvespil

Udviklingen af det nye kulturhus vil snart kunne følges på kommunens hjemmeside www.brondby.dk. Opførelsen i Esplanadeparken bliver i flere henseender særdeles spæn-

dende. Blandt andet vil bygningen i første sals højde blive udstyret med LED lysteknologi.

Således bliver der mulighed for at arbejde med alle regnbuens farver på husets ydre. Det vil dog foregå under forsvarlige etiske og kunstneriske rammer; der kan vel forventes spændende udfordringer på dette felt!

Den 14. november behandles de indkomne tilbud på byggeriet for øvrigt på et ekstraordinært økonomiudvalgsmøde. Ω